

การใช้วัสดุที่หาซื้อได้ภายในประเทศ เพื่อสร้างสรรค์ฉากผ้า ในงานฉากละครเวที

SOLUTIONS FOR SOFT SET UTILISING LOCAL MATERIALS IN THEATRE ARTS

ณัฐคม แชมเย็น / Nuttakom Chamyen

สาขาวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

PROGRAM IN THEATRE, FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, THAMMASAT UNIVERSITY

Received: May 30, 2022

Revised: June 15, 2022

Accepted: June 17, 2022

บทคัดย่อ

การใช้วัสดุที่หาซื้อได้ภายในประเทศ เพื่อสร้างสรรค์ฉากผ้าในงานฉากละครเวที เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการผลิตงานฉากละครเวทีชนิดผ้า ที่มีความสอดคล้องกับบริบทประเทศไทย ในด้านทรัพยากรบุคคล วัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้เข้ากับงานออกแบบฉากละครเวทีชนิดผ้าในรูปแบบต่าง ๆ โดยที่ยังสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของงานออกแบบฉากละครเวที ทั้งในด้านความสวยงามและความแข็งแรงทนทานได้

ฉากผ้าขนาดใหญ่ ชนิดดรอป (drop) นิยมใช้ผ้าผืนเดียวหน้ากว้างที่ต้องสั่งทำเป็นพิเศษเพื่อให้ได้ภาพบนเวทีที่สวยงามสมบูรณ์ ส่วนฉากผ้าชนิดคัทดรอป (cut drop) จะมีการใช้วัสดุเพิ่มเติมคือตาข่ายและกาวที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานฉาก วัสดุบางอย่างไม่สามารถหาซื้อได้ในประเทศหรือต้องมีการนำเข้าในราคาสูง จึงต้องมีการเลือกวัสดุในประเทศที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันมาใช้ทดแทน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง The Love Song of J. Alfred Prufrock โดยเลือกผ้าที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างผ้าจากต่างประเทศ ได้เป็นผ้าดิบลายขัดที่ผลิตในประเทศ ใช้ช่างเย็บผ้ามืออาชีพที่มีความชำนาญและเย็บด้วยจักรอุตสาหกรรมจะทำผลงานออกมาได้ดีที่สุด ผ้าจะถูกทำให้เรียบอยู่ตัวด้วยการลงแป้งอัดผ้าเรียบ ใช้การจึงให้ตั้งด้วยตะปูขนาดเล็บบนพื้นที่ทำงานที่กว้างขวางพอกับชิ้นงานทั้งหมด ทำให้แห้งด้วยการสอดพัดลมเป่าเข้าด้านใต้ให้ผ้าลอยพองขึ้น ทั้งในขั้นตอนอัดผ้าเรียบและระบายสีจะช่วยให้ผ้าไม่เกิดรอยยับหลังแห้ง การทำคัทดรอป (cut drop) เลือกใช้ตาข่ายการเกษตรที่มีขายตามท้องตลาด ทำเครื่องมือช่วยจึงให้ทำงานง่ายขึ้น วัสดุที่ใช้ติดระหว่างตาข่ายและฉากผ้าเป็นกาวหนึ่กาวซึ่งมีแรงยึดเกาะได้ดี แห้งเร็ว และมีเนื้อกาวที่เหมาะสมกับการยึดระหว่างปมของตาข่ายกับฉาก วัสดุและขั้นตอนเทคนิคที่เลือกใช้ช่วยให้สร้างผลงานได้ดีขึ้น มีความสวยงามและตอบโจทย์ความต้องการของงานฉากละครเวที โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาซื้อได้ในประเทศและทักษะของผู้ปฏิบัติในบริบทสังคมไทย สามารถนำไปปรับใช้เข้ากับงานออกแบบฉากละครเวทีและเป็นแนวทางในการทำงานต่อไปได้

คำสำคัญ : ฉากละครเวที ฉากชนิดสองมิติ ดรอป คัทดรอป หาซื้อได้ภายในประเทศ

Abstract

The objective of this research is to find creative solutions to set construction by utilizing local materials for the creation of a soft set used in the theatre arts and to further develop and spread the body of knowledge of producing such fabric work for the theatre. This would be accomplished as related to within the context of Thailand through local sourcing of human resources, materials, and tools that can be adapted to creating such sets, while also meeting basic requirements of stage design and retaining the beauty and strength of imported materials used in similarly designed soft sets made for the stage.

The drop is the largest piece of cloth which is made as a particular single piece. While non-domestic cloths can be imported from elsewhere, Thailand has many available fabric materials that can be used. However, common locally sourced fabrics are often too narrow; and therefore, are needed to be sewn together as required by local curtain tailors; they along with their skills and industrial grade sewing machines, are perfect professional craftsman for these projects. In creating a drop, smoothing starch would be needed to smoothen the fabric. The process starts in the workshop with it first being stretched with small nails. The smoothing starch is then applied, blown dried and then followed with an application of paint before blown dried again. With this methodical process, creases are prevented on the drop cloth.

Cut drops are supported by a backing material such as a locally sourced fishnet that can be modified by tools to conform to the shape of the cut drop. Hiding glue, which has adhesive bonding and is suitable for the cleaving knots of fishnet and fabric, can then be used to securely affix a fishnet to the cut drop.

Keyword : Set Design, Tow-dimensional scenery, Drop, Cut drop, Local materials

บทนำ

หน้าที่หลักสำคัญของฉากละคร คือ เป็นสถานที่ที่เป็นสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมสำหรับตัวละครและเป็นพื้นที่สำหรับการแสดง บอกให้ทราบถึงสถานที่ ยุคสมัย ฤดูกาล การเปลี่ยนด้านกาลเวลา ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม เป็นภายนอกหรือภายใน เป็นของจริงหรือความฝัน (กฤษรา วัชรารุจิรา, 2551) ไม่ใช่เพียงแค่ความสวยงามแต่เพื่อการใช้งานอย่างเหมาะสมกับละครแต่ละเรื่องด้วย (ฤทธิรงค์ จิวากานนท์ ใน นพมาส แววหงส์, บรรณาธิการ, 2558) การสร้างฉากละครนั้นจำเป็นต้องใช้วัสดุหลากหลายชนิดประกอบเข้าด้วยเทคนิคที่ถูกต้องและทักษะฝีมือเหมาะสมเพื่อให้ได้ฉากละครสำเร็จตามที่ออกแบบไว้

ฉากผ้าจัดอยู่ในชุดม่าน (draperies) ที่เป็นซอฟต์แวร์เซต (soft set) ไม่มีการประกอบเข้าเฟรมไม้ ชิ้นส่วนจะถูกห้อยลงจากด้านบนโดยใช้การยึดกับโครงสร้างและการถ่วงน้ำหนัก โดยมีการออกแบบระบายสีไปตามแต่ความต้องการเนื่องจากฉากผ้ามีลักษณะเป็น ฉากสองมิติ (two-

dimensional scenery) โครงสร้างของฉากสองมิติจะมีเพียงด้านเดียวที่หันเข้าหาผู้ชม ทำให้ผู้ชมมองเห็นเพียงความกว้างและความยาวของฉากเท่านั้น (Richard L. Arnold, 1994, p.121) การจะทำให้ผู้ชมรู้สึกว่ามีฉากมีความลึกต้องอาศัยดวงตาด้วยการระบายสี หรือการใช้แสงฉายลงไป นอกจากนั้นยังสามารถสร้างความลึกได้ด้วยการผสมผสานรอบหลายชนิดเข้าด้วยกัน (Richard L. Arnold, 1994, p.126)

ฉากผ้าขนาดใหญ่นิยมใช้ผ้าที่มีการทอเต็มผืนเพื่อให้เนื้อผ้ามีความเรียบสม่ำเสมอ เนื่องจากการทอผ้าขนาดใหญ่จำเป็นต้องสั่งทำเป็นพิเศษ แต่หากจำเป็นก็ต้องมีการเย็บต่อระหว่างผืน ต้องมีการเลือกชนิดของผ้าอย่างเหมาะสม ใช้วิธีการตัดเย็บที่ได้คุณภาพ และมีการทำให้ผ้าเรียบอยู่ตัว หลังจากนั้นในขั้นตอนการลงสีฉากผ้าขนาดใหญ่ก็จำเป็นต้องเลือกใช้ชนิดของสีที่เหมาะสมในการทำให้พื้นผิวมีความเรียบเนียนอีกด้วย ส่วนฉากผ้าชนิดคัทดรอป (cut drop) จะมีการตัดฉลุผ้าไปตามรูปร่างที่ต้องการแล้วยึดเข้าไว้ด้วยกัน

เป็นแผ่นใหญ่ด้วยตาข่ายซึ่งเป็นวัสดุเฉพาะที่ใช้สำหรับงาน ฉากละครและต้องใช้วัสดุประเภททอที่มีแรงยึดเกาะสูงในการยึดติดวัสดุทั้งสองชิ้นนี้ให้แข็งแรงแน่นหนา

วัสดุบางอย่างนั้นไม่สามารถหาซื้อได้ในประเทศ มีราคาสูง หรือต้องอาศัยการนำเข้า ทำให้มีความลำบากในการทำงานทั้งในด้านงบประมาณหรือการเลือกใช้เทคนิคในการผลิต จึงมีความจำเป็นที่ผู้สร้างต้องหาวัสดุทดแทน โดยที่ยังสามารถคงคุณสมบัติสำคัญในการใช้งาน มีความสะดวกในการหาซื้อภายในท้องถิ่น มีความแข็งแรง คงทน ปลอดภัย ได้มาตรฐานในการใช้งานฉากละครเวที รวมถึงสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานที่สวยงามได้ใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

บทความวิจัยนี้เรียบเรียงจากงานวิจัย การใช้วัสดุที่หาซื้อได้ภายในประเทศเพื่อสร้างสรรค์ฉากผ้าในงานฉากละครเวที เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์ได้แก่

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตงานฉากผ้าขนาดใหญ่ชนิดครอบ (drop) และ คัทครอบ (cut drop) จากผ้าดิบ
2. เพื่อศึกษาและทดลองใช้งานวัสดุในการสร้างฉากผ้าซึ่งสามารถหาซื้อได้ทั่วไปในประเทศที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานฉากละคร
3. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการสร้างฉากผ้าจากวัสดุที่สามารถหาซื้อได้ในประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

ประมวลเนื้อหาและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยพอสังเขปดังนี้

ศิลปะการละคร มีความเกี่ยวข้องกับศิลปะทุกแขนงซึ่งได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นโดยศิลปินผู้เชี่ยวชาญงานศิลปะสาขาต่าง ๆ โดยมีผู้กำกับการแสดงเป็นผู้นำทางความคิด วางแผนงานและแนวทางในการดำเนินงานของทีมงานฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่การกำกับแสดงและการแสดงที่มีนักแสดงเป็นตัวแทนนำเสนอผลงานรวมของฝ่ายงานต่าง ๆ ให้ปรากฏแก่สายตาของผู้ชมในแต่ละรอบการแสดงส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับภาพ สี สัน บรรยากาศ และเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ที่รวมเรียกว่างานด้านเทคนิคประกอบการแสดงมีบทบาทสำคัญต่อการแสดงเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้ผู้ชมเห็นที่มาที่ไปของเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน อย่างมีเหตุผล ทำให้ทราบและเห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัว

ละคร ชี้ให้เห็นความขัดแย้งที่ทำให้เรื่องราวดำเนินต่อไปอย่างน่าสนใจ สนุกสนาน เศร้าหมอง หรือน่าสะพรึงกลัว ฯลฯ แสดงให้เห็นบรรยากาศต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง (กฤษรา วัชรวิภากร ใน นพมาส แววหงส์, บรรณาธิการ, 2558, น.169)

ฉากสองมิติ (two-dimensional scenery) เป็นชนิดของฉากที่มีการใช้งานมาอย่างยาวนานและมีความเรียบง่ายที่สุดชนิดหนึ่ง โครงสร้างของฉากสองมิติจะมีเพียงด้านเดียวที่หันเข้าหาผู้ชม ทำให้ผู้ชมมองเห็นเพียงความกว้างและความยาวของฉากเท่านั้น (Richard L. Arnold, 1994, p.121)

ชุดม่านเวที (draperies) เป็นผ้าหรือวัสดุอื่นๆที่ใช้แขวนเพื่อประโยชน์สำหรับการแสดงละครเวที แบบที่บังได้ทั้งฉากสามารถใช้เพื่อการเปิดหรือปิดการแสดงหรือช่วยบังผู้ชมไว้ระหว่างการปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆบนเวที ชุดม่านอีกแบบจะอยู่บริเวณรอบพื้นที่การแสดงใช้เพื่อการสร้างขอบเขตและบังอุปกรณ์หรือเบี่ยงหลังต่างๆไม่ให้รบกวนความสนใจของผู้ชมซึ่งเป็นพื้นฐานของชุดม่านบนเวทีทั่วไป โดยจะมีส่วนประกอบหลักคือ (1) ม่านด้านหลัง ที่รวมไปถึงแผ่นบังสายตาด้านข้าง (side panel) ของพื้นที่การแสดง และ (2) ชุดม่านขอบข้าง (legs) และชุดม่านขอบบน (borders) ที่ช่วยบังบริเวณขอบด้านข้างและด้านบนของเวที (Richard L. Arnold, 1994, p.122)

ซอฟต์แวร์เซต (soft set) หมายถึงสิ่งที่ประกอบไปด้วย ชุดม่าน (draperies) ที่มีชุดขอบข้าง (legs/ wings) ชุดขอบบน (borders) และ ครอบ (drop) ชุดขอบข้างหรือชุดปีกจะอยู่บนบริเวณด้านข้างใช้เพื่อบังส่วนที่ไม่ต้องการให้ผู้ชมเห็นซอฟต์แวร์เซต (soft set) จะมีลักษณะตรงข้ามกับฮาร์ดเซต (hard set) ที่หมายถึงชิ้นส่วนที่มีการประกอบขึ้นจากโครงสร้างอื่นเช่นไม้ ตัวอย่างคือ แพลต (flat) หรือฉากลอยตัว (set pieces) ที่เป็นชิ้นส่วนประกอบฉากต่าง ๆ บนเวที (Lounsbery & Boulanger, 1999)

ครอบ (drop) เป็นผืนผ้าขนาดใหญ่ ขนาดของครอบขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ออกแบบ และระดับสายตาของผู้ชม โดยปกติจะถูกยกย้อมหรือระบายสีให้เป็นรูปแบบที่ต้องการ เช่น ทศนิยมภาพ บ้านเมือง การตกแต่งภายในหรือเป็นต้นไม้ หรือเป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์เพื่อสร้างความรู้สึกที่แตกต่างไป วัสดุที่ใช้มักเป็นผ้ามัสลิน ผ้าแคนวาส ผ้ากำมะหยี่ หรือ ผ้าลินิน (Richard L. Arnold, 1994, p.125)

ซอฟต์ดรอป (soft drop) โครงสร้างจะไม่มีกรอบประกอบเข้าเฟรมไม้ จะใช้การยึดเข้ากับโครงสร้างด้านบนแล้วใช้น้ำหนักถ่วงด้านล่าง

คัทดรอป (cut drop) จะมีรูปร่างไปตามที่ออกแบบไว้ โดยใช้การตัดเจาะให้เกิดเป็นช่องว่างตามแต่รูปทรงที่ต้องการ การตัดเจาะจะทำหลังจากระบายสีเรียบร้อยแล้วเพื่อป้องกันการม้วนงอเมื่อสีแห้ง ตาข่ายจะถูกติดเข้ากับชิ้นงานด้านหลังด้วยกาวให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ถูกเจาะ ทำให้คัทดรอปสามารถห้อยอยู่ได้อย่างเรียบตรงในการติดจะคว่ำชิ้นงานลงบนพื้นและต้องจึงตาข่ายให้ตั้งเป็นตารางสี่เหลี่ยม

ดรอปขอบบน (border) จะเป็นผ้าชิ้นยาวอยู่บริเวณด้านบนของเวที ขนานไปกับขอบบนฉาก เป็นชิ้นส่วนพื้นฐาน ทำหน้าที่ในการบังอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ด้านบนของเวที อาจทำด้วยโครงสร้างที่แข็งแรงหรือหากทำด้วยผ้าเรียกว่า soft drop จำเป็นต้องใช้หลายๆชิ้นพร้อมกัน มักถูกตัดเจาะและระบายสีเพื่อให้เห็นเป็น เพดาน ไม้ หรือเมฆ

ดรอปขอบข้าง (leg drop) ชิ้นส่วนบริเวณด้านข้างของฉากโดยทั่วไปจะเป็นรูปโค้งต่อเนื่องจากขอบบน ซึ่งสามารถสร้างสรรค์ให้เป็นลักษณะดรอปลักษณะต่าง ๆ ได้ตามต้องการ

สกายดรอป (sky drop) จะถูกใช้เป็นท้องฟ้าหรือพื้นหลังที่ฉายด้วยไฟ โดยปกติมักเป็นสีขาว

ม่านบรรยากาศ (Cyclorama) เป็นสกายดรอป (sky drop) ที่มีขนาดใหญ่เต็มพื้นที่ มักทำด้วยผ้าแคนวาสหรือมัสลิน

เนื่องจากดรอปมีลักษณะเป็นชิ้นส่วนสองมิติ การจะทำให้ผู้ชมรู้สึกว่ามีฉากมีความลึกต้องอาศัยลงตาด้วยการระบายสี หรือการใช้แสงฉายลงไป นอกจากนั้นยังสามารถสร้างความลึกได้ด้วยการผสมผสานดรอปหลายชนิดเข้าด้วยกัน ดรอปที่เป็นส่วนชุดขอบข้างและชุดขอบบนจะทำหน้าที่เป็นฉากหน้า (foreground) คัทดรอป (cut drop) จะทำหน้าที่เป็นฉากระยะกลาง (middle ground) และดรอปปกติ (regular drop / plain drop) ที่วางอยู่ในตำแหน่งหลังสุดจะทำหน้าที่เป็นฉากหลัง (back ground) (Richard L. Arnold, 1994, p.126)

ในต่างประเทศสามารถสั่งทำแบ็คดรอปจากผ้าผืนเดียวได้ ถ้ามีการต่อผ้า (2-3 ผืน) สามารถต่อได้ทั้งแนวตั้งและแนวนอน การต่อแนวนอนผู้ชมจะเห็นรอยต่อน้อยกว่า

เวลาแขวนเมื่อจัดแสงหลบ หรือการต่อแบบแนวตั้ง อาจใช้ได้ถ้าสภาพที่ทาสีเอื้อให้มองไปในแนวทางเดียวกันกับแนวตั้ง หากเป็นผ้าที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เห็นแสงทะลุผ้า (translucent drop) เป็นผ้าที่มีการให้แสงจากด้านหลังทะลุผ่านต้องระวังตะเข็บ ส่วนผ้าม่านอื่น ๆ นิยมเย็บเป็นแนวตั้ง (Crabtree & Beudert, 2012)

กาวจากสัตว์ เป็นกาวชนิดโปรตีน ซึ่งได้มาจากกระดูก ผิวหนัง หรือเลือด ถูกคิดค้นใช้งานมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่โบราณ ส่วนใหญ่เป็นของแข็งที่อุณหภูมิห้อง เมื่อให้ความร้อนจะเริ่มละลาย กาวจะยึดแน่นเมื่อนำระเหยออกจนหมด ปัจจุบันกาวจากสัตว์ถูกแทนที่ด้วยสารสังเคราะห์อื่น แต่ยังถูกนำมาใช้ในหลายกรณีเช่นการยึดติดกล่องให้แข็งแรง (Emblem, 2012) กาวประเภทนี้ส่วนมากแล้วใช้กับงานกระดาษ กระดาษแข็ง แผ่นฟลอยด์ หรือโครงสร้างไม้อัดเป็นต้น นอกจากนี้ ยังใช้งานในอุตสาหกรรมบรรจุหีบห่อ กาวที่ได้จากสัตว์มักจะมิกำลังในการรับน้ำหนักได้ดีกว่ากาวที่ได้จากพืชพันธุ์ อีกทั้งยังทนต่อความชื้นได้ดีกว่าด้วย ซึ่งส่วนมากแล้วจะใช้กับงานไม้และอุตสาหกรรมไม้อัด อย่างไรก็ตามกาวประเภทนี้ไม่ทนทานต่อการเผชิญกับสภาพอากาศในระยะเวลานาน ๆ ได้ (Shields, 1974)

ผ้าดิบ เป็นผ้าที่ยังไม่ผ่านกระบวนการอะไร เป็นผ้าที่มีสีออกขาวอมเหลือง ไม่มีลวดลายใดๆบนผ้า และเนื่องจากตัวผ้ายังไม่ผ่านกระบวนการฟอกจึงทำให้ผ้ามีเนื้อสัมผัสที่แข็ง ยืดหยุ่นได้ สากเล็กน้อย ไม่ลื่นเป็นมัน มีความทนทานสูง กันแดดได้ กันน้ำได้เล็กน้อย (www.mattcorner.com, 2564)

ผ้าดิบนั้นมีการใช้กันมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ โดยมีแหล่งกำเนิดมาจากทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย เป็นผ้าที่ทอด้วยเส้นใย เส้นด้ายจากธรรมชาติที่ยังไม่ผ่านกระบวนการฟอก มีส่วนผสมของฝ้าย ลินิน เป็นหลัก ปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้มีส่วนผสมของ โพลีเอสเตอร์เข้าไป ด้วย สีของผ้าดิบมีทั้งที่เป็นสีขาวและสีธรรมชาติ มีตั้งแต่การทอแบบบางไปจนถึงการทอแบบหนา จึงทำให้มีความหนาให้เลือก ซึ่งคุณสมบัติของผ้าดิบนั้น เป็นผ้าที่ดูแลง่าย มีความยืดหยุ่นระดับหนึ่ง มีความทนทานค่อนข้างสูง แต่เมื่อซักแล้วจะเกิดรอยยับได้ง่าย จึงเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายเพราะมีราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย นำไปใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ (www.mattcorner.com, 2564)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการสร้างงานฉากผ้าขนาดใหญ่ชนิดดรอป (drop) และ คัทดรอป (cut drop) จากผ้าดิบ ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการทำงาน ระยะเวลา ทักษะ แรงงาน ที่ใช้

2. ศึกษาและวิเคราะห์การใช้วัสดุทดแทนในการสร้างฉากละครเวทีชนิดผ้า ที่ใช้วัสดุผ้าด้ายดิบ จากผลงานที่ผ่านมา บันทึกและตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

3. สร้างองค์ความรู้โดยสรุปรูปจากผลงานที่ผ่านมา และเสนอแนวทางการปรับปรุง

เครื่องมือและวิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานในการผลิตฉากละครเวที ด้วยการสังเกต บันทึก และทดสอบ โดยรวบรวมข้อดีข้อเสียจากผลงานที่ผ่านมา ในด้านความสวยงาม คุณภาพ ระยะเวลา เทคนิคที่ใช้ วัสดุที่ใช้ และต้นทุนในการผลิต โดยมีขั้นตอนคือ

1. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการสร้างฉากละครเวทีผ้าขนาดใหญ่ชนิดดรอป (drop) และ คัทดรอป

(cut drop) จากผ้าดิบ ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการทำงาน ระยะเวลา ทักษะ แรงงาน ที่ใช้

2. ศึกษาและวิเคราะห์การใช้วัสดุทดแทนในการสร้างฉากละครเวทีชนิดผ้าจากผลงานที่ผ่านมา ในงานที่เลือกใช้ผ้าด้ายดิบสร้างชิ้นงาน บันทึกและตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

3. สร้างองค์ความรู้โดยสรุปรูปจากผลงานที่ผ่านมา และเสนอแนวทางการปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาเปรียบเทียบกับเอกสารงานฉากละครเวทีชนิดผ้าและวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการผลิตรวมถึงผลงานจากต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงาน ในเงื่อนไขของทรัพยากรบุคคลที่มี ต้นทุนการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ภายในประเทศ วิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยของวัสดุแต่ละชนิดในด้านคุณสมบัติเทียบกับมาตรฐานความต้องการของละครเวทีหาความเป็นไปได้ในการใช้วัสดุและเทคนิคขั้นตอนที่จะพัฒนาให้ผลงานมีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยการทดลองเปรียบเทียบวัสดุแต่ละชนิดในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงรวมถึงการทดลองใช้งานก่อนผลิตจริง โดยมีเกณฑ์ในการสังเกตและบันทึกดังนี้

วัสดุ	ความต้องการใช้งาน	เกณฑ์การบันทึกและสังเกต
ผ้าด้ายดิบ	การเย็บเพื่อต่อกันเป็นผืนใหญ่	ความสวยงามต่อเนื่องเมื่ออยู่บนเวที ความสะดวกในการลงสี
ตาข่าย	ยึดโยงคัทดรอปในรูปทรงต่าง ๆ	ความแข็งแรง ความสวยงาม การมองเห็น
กาวติดตาข่าย	ยึดตาข่ายเข้ากับฉากผ้า	ความแข็งแรง ความสะดวกในการใช้งาน
แป้ง	ทำให้ผ้าเรียบเนียน	ความเรียบเนียน ความสะดวกในการใช้งาน ความสะดวกในการลงสี
สีเพนท์	เพนท์ฉากละครชนิดผ้า	ความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการสร้างฉากละครเวทีชนิดผ้า ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคการทำงาน ระยะเวลา ทักษะ แรงงาน ที่ใช้ นำมาวิเคราะห์ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยในรูปแบบการทำงานที่ผ่านมา เปรียบเทียบกับแนวทางที่เป็นมาตรฐานของต่างประเทศและหลักวิชาการ แล้วนำมาพัฒนามาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง *The Love Song of J. Alfred Prufrock* ได้ผลดังนี้

ผ้าดรอปป

ฉากผ้าเป็นฉากชนิดสองมิติ ที่มีรูปแบบการใช้งานมาอย่างยาวนานและมีความเรียบง่าย จัดเป็นชุดม่าน (draperies) ที่เป็นส่วนหนึ่งของซอฟต์แวร์ (soft set) มีส่วนประกอบคือ ชุดขอบข้าง (legs/wings) ชุดขอบบน (borders) และ ดรอปป (drop) โดยที่ดรอปปจะเป็นผืนผ้าขนาดใหญ่ที่สุด โดยปกติจะถูกย้อมหรือระบายสีให้เป็นรูปแบบที่ต้องการ สามารถตัดเจาะให้เกิดเป็นช่องว่างรูปทรงตามแต่ที่ต้องการได้เรียกว่า คัทดรอปป (cut drop) เมื่อใช้งานร่วมกันกับดรอปปหลายชนิดทำให้เกิดระยะความลึกขึ้นได้จากการมีฉากหน้า ฉากระยะกลาง และฉากหลัง เมื่อรวมเข้ากับเทคนิคของการวาดภาพให้เกิดความลึกแล้วก็จะทำให้ฉากละครโดยรวมมีมิติขึ้น ดรอปปที่มีขนาดใหญ่นิยมใช้ผ้าผืนเดียวหน้ากว้างที่ต้องสั่งทำเป็นพิเศษในต่างประเทศ เนื่องจากจะทำให้ไม่มีรอยต่อและผ้าไม่เป็นรอยยับจากตะเข็บ

ในงานที่ผ่านมาการทำดรอปปขนาดใหญ่จะใช้เทคนิคต่อผ้าเพื่อให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ ผ้าที่บางมากจะมีการหดตัวของผ้าที่ไม่เท่ากันทำให้เห็นรอยยับย่นมาก เมื่อพยายามจึงให้ตึงจะฉีกขาดได้ง่าย ผ้าชนิดหนาและหนักเมื่อทาสีแล้วจะเกิดรอยย่นคล้ายกับผ้าที่ซักแล้วแต่ยังไม่ได้รีด การเย็บผ้าในแนวนอนจะทำให้เกิดรอยย่นเห็นได้ชัดกว่าแนวตั้ง การเย็บที่ไม่เป็นเส้นตรงจะทำให้เกิดรอยย่นในบางช่วงของผ้า ช่วงที่ทำการเย็บผ้าหากเป็นช่วงเย็บผ้าม่านจะใช้จักรอุตสาหกรรมและสามารถเย็บได้ตรงกว่า

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง *The Love Song of J. Alfred Prufrock* โดยการนำเอาผ้าตัวอย่างจากบริษัทที่ขายผ้างานฉากละครมาเทียบเคียงกับชนิดผ้าที่มีขายในประเทศ เนื่องจากผ้าในท้องตลาดนั้นมีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากในงานฉากละคร โดยเฉพาะ โดยเลือกที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันทั้งความหนา

น้ำหนัก และราคาไม่สูงเกินไป ได้เป็นผ้าดิบลายขัดที่เป็นผ้าฝ้ายผสมใยสังเคราะห์ ผลิตได้ในประเทศ ทำให้หาซื้อได้ง่าย และราคาไม่แพง นำมาเย็บต่อกันในแนวตั้ง ขั้นตอนการเย็บต่อผ้าได้เลือกใช้ช่างเย็บผ้าม่านที่มีความชำนาญในการใช้จักรอุตสาหกรรมและตัดเย็บผ้าผืนขนาดใหญ่ เนื่องจากช่วงเย็บผ้าทั่วไปจะไม่คุ้นเคยกับการเย็บผ้าขนาดใหญ่ มีผลทำให้ตะเข็บไม่ตรงและเกิดรอยยับย่น ทำให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพ และส่วนประกอบต่างๆครบถ้วนในการใช้งานตามที่ต้องการ

พื้นที่ทำงาน

เวลา สถานที่ และแรงงาน เป็นตัวแปรสำคัญในการจัดสรรและกระจายงาน พื้นที่ทำงานควรโปร่ง อากาศถ่ายเท มีพื้นที่และอุปกรณ์ที่ต้องการใช้อย่างพอเพียง พื้นที่ควรแยกออกจากพื้นที่สร้างฉาก มีแสงสว่างสม่ำเสมอ มีเพดานสูงเพื่อการทำงานกับฉากขนาดใหญ่ และมีการแยกพื้นที่การทำงานออกเป็นสัดส่วน ทั้งส่วนทำงานและส่วนล่าง

ในงานที่ผ่านมา การทำงานกับฉากขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีพื้นที่ขนาดใหญ่ตามไปด้วย แต่บางครั้งข้อจำกัดเรื่องสถานที่ทำให้ต้องแก้ไขไปตามหน่วยงาน เมื่อพื้นที่ไม่เพียงพอในขั้นตอนการลงสี ทำให้ต้องมีการพับโค้งหรือพาดไปตามวัสดุต่าง ๆ เมื่อแห้งจะเกิดเป็นรอยขีดข่วนที่แก้ไขได้ยาก พื้นที่ที่กว้างพอแต่หากไม่มีการยึดขอบชิ้นงาน หรือไม่มีการลงแบ่งให้เรียบ เมื่อสีแห้งก็จะยับได้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง *The Love Song of J. Alfred Prufrock* โดยการใช้สถานที่กว้างขวางพอสำหรับวางผ้าฉากทุกชิ้นบนพื้น ยึดขอบผ้าทุกด้านเข้าด้วยกันบนพื้นไม้ด้วยตะปูตัวเล็ก แทนที่การใช้ลวดเย็บ เนื่องจากสามารถทำงานได้เช่นเดียวกันและสะดวกในการรื้อถอน เพื่อทำให้ผ้าถูกขึงตึงเตรียมการลงแบ่งต่อไป

การลงแบ่งอัดผ้าเรียบ

ฉากผ้าต้องมีการลงแบ่งอัดผ้าเรียบเป็นขั้นตอนก่อนลงสีเพื่อให้ผ้ามีความเรียบคงตัวลงสีได้ง่ายและสวยงาม วัสดุที่ใช้จะเป็นแบ่งสำเร็จสำหรับงานลักษณะนี้โดยเฉพาะ หรือผสมขึ้นเองจากแบ่งข้าวโพด จะเป็นวัสดุที่มีน้ำหนักเบา เมื่อแห้ง ก่อนรองพื้นจะต้องเตรียมการโดยยึดผ้าให้ตึงบนพื้นแล้วเป่าด้วยพัดลมเพื่อให้แห้งได้เร็วขึ้น

ในงานที่ผ่านมา การลงแบ่งเกิดจากการค้นคว้าข้อมูลมาทดลองใช้ ทำให้พบว่าต้องมีระดับสัดส่วนที่พอเหมาะและแบ่งต้องสุกทั่วถึงจะได้ผล การลงแบ่งต้องลงไป

ให้เสร็จในคราวเดียวกัน เนื่องจากการเตรียมแบ่งเป็นจำนวนมากอาจมีผลให้แบ่งสูกไม่ทั่วถึงแล้วทำให้เกิดผลเหมือนการไม่ทำให้เสร็จในคราวเดียวคือทำให้ผ้าหดตัวไม่เท่ากัน และการปล่อยให้แห้งบนพื้นหากไม่ได้ยึดขอบไว้ก็ยังมีโอกาสเกิดรอยยับย่นได้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง The Love Song of J. Alfred Prufrock โดยการใช้แบ่งข้าวโพดอัดผ้าให้เรียบ โดยใช้อัตราส่วนแบ่งผสมน้ำเย็น 1 ส่วน น้ำต้มเดือด 3 ส่วน พ่นให้ทั่วผ้า พร้อมกับใช้แปรงขัดพื้นขนอ่อนดันให้แบ่งซึมเข้าเนื้อผ้า ใช้เทคนิคการสอดเครื่องเป่าลมเข้าใต้ผืนผ้าที่ถูกยึดไว้ ผ้าจะตึงและแห้งตัวขณะลอยจากพื้น พัดลมที่เป่าต้องมีแรงมากพอเพื่อให้อากาศขนาดใหญ่ขึ้นได้ไม่เช่นนั้นจะไม่มีผล ทำให้เมื่อแห้งสนิทผ้าจะเรียบอยู่ตัวได้ดีมาก

ภาพที่ 1 การอัดน้ำยาให้กับผ้าและแนวตะเข็บของการต่อผ้า
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 9 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 2 การเป่าให้แห้งด้วยเทคนิคสอดพัดลมเป่าเข้าด้านใต้
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 9 ตุลาคม 2563

การระบายสี

ฉากจะถูกทาสีตามที่ผู้ออกแบบฉากให้ข้อมูล โดยจะถูกเก็บไว้ในสมุดของโปรดักชันซึ่งรวบรวมการทำงานของฝ่ายฉาก เพื่อให้สะดวกในการนำเอาฉากเดิมมาใช้ หรือสร้างต่อเติม ซ่อมแซม การทาแนวตั้งจะเหมาะกับการทาฉากชนิดแฟลต (flat) หรือฉากที่มีกรอบ ต้องมีเครื่องมือช่วย

เช่นการชักกรอบหรือลิฟต์ขึ้นลง การทาฉากแนวนอนจะเหมาะกับการระบายสีตรงรอบ หรือชิ้นงานที่ไม่มีกรอบ แต่ต้องมีการชิงชิ้นงานให้ตึง รองชิ้นงานด้วยไม้หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะไม่ทำให้เกิดรอยย่นหรือเคลื่อนตัว หากชิงบนพื้นปูนต้องมีกรอบไม้ยึดผ้า ขั้นตอนการทาสีฉากเริ่มจากการรองสีพื้นหลังจากแห้งแล้วจึงทำการวาดลวดลายตามต้องการ ปล่อยให้สีแห้งสนิท จากนั้นจึงลงแสงเงาเพื่อให้เกิดความกลมกลืน แล้วลงสารเคลือบสีเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ในงานที่ผ่านมาพบว่าคุณภาพสีที่ใช้มีผลอย่างมากต่อคุณภาพงาน สีที่มีคุณสมบัติคือสีน้ำยี่ห้อ Sinclair เนื่องจากมีเนื้อสีที่ติดแน่นทนทาน มีแม่สีและเฉดสีที่สามารถนำไปผสมออกมาได้ดี ขั้นตอนระบายสีหากไม่มีการชิงผ้าฉากเมื่อแห้งแล้วฉากจะยับย่นได้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง The Love Song of J. Alfred Prufrock โดยหลังจากระบายแล้วใช้เทคนิคการเป่าลมเข้าใต้ผ้าฉากที่ยึดไว้บนพื้นเช่นเดียวกับขั้นตอนการลงแบ่ง ทำให้เมื่อสีแห้งแล้วฉากก็ไม่เกิดรอยยับย่นอีก

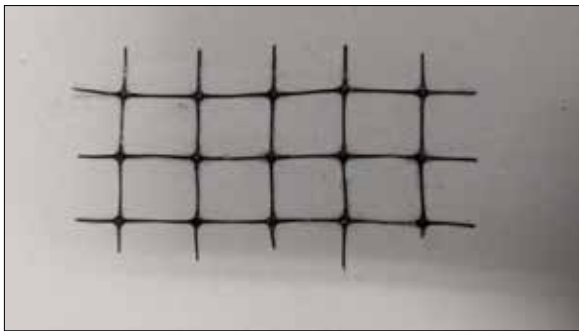
คัททรอปและการติดตาข่าย

ตาข่ายสำหรับงานฉากละครเวทีโดยเฉพาะจะเรียกว่าโอเปราเนต ทำจากเชือกไม่สะท้อนแสงไฟ ทอเป็นตารางสี่เหลี่ยมมีสภาพคงรูปได้ดี ตาข่ายจะถูกใช้งานร่วมกับคัททรอปใช้กับการทำพุ่มไม้ ใบไม้ ไปจนถึงสิ่งก่อสร้าง ช่วยให้ฉากมีรูปทรงต่างออกไป ขั้นตอนการตัดจะทำหลังจากลงสีเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจึงติดตาข่ายเข้ากับชิ้นส่วนของฉากด้านหลังด้วยกาว กาวที่ใช้ในงานฉากละครเวทีมีหลายชนิด ที่เหมาะกับการติดตาข่ายจะเป็นกาวที่มีแรงยึดเกาะสูง

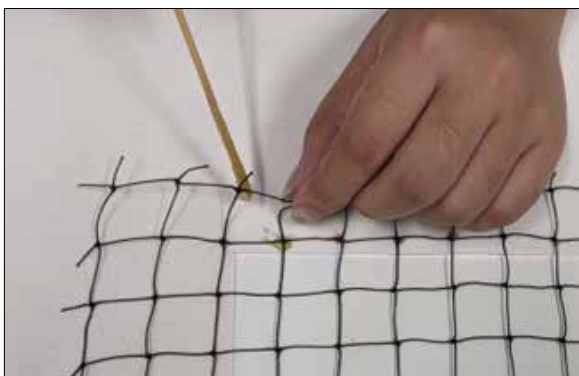
ในงานที่ผ่านมา มีการทดลองใช้งานตาข่ายที่มีขายหลายชนิด ใช้ตาข่ายลวดสร้างมิติให้พุ่มไม้เป็นลักษณะเสริมโครงสร้างให้กับฉาก ใช้ตาข่ายพลาสติกสีขาวเพื่อความโปร่งแสงแต่เมื่อโดนไฟกลับทำให้เห็นได้ชัด ตาข่ายดกนกสีดำลักษณะเอ็นขนาดเล็กใช้งานได้ไม่สะดวกแต่น้ำหนักเบาใช้เป็นพื้นหลังให้กับการทำพุ่มไม้ด้วยการติดเข้าไปที่ละใบ กาวที่ใช้กับตาข่ายมีตั้งแต่เป็นกาวซึ่งใช้ได้สะดวกแต่กาวค่อนข้างมีน้ำหนัก กาวบางต้องใช้ปริมาณและต้องติดให้ได้พื้นที่มากพอจึงจะสร้างแรงยึดได้ดี

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการทำงานในฉากละครเวทีเรื่อง The Love Song of J. Alfred Prufrock โดยการหาตาข่ายที่มีคุณสมบัติทั้งในด้านความอยู่ตัว ความ

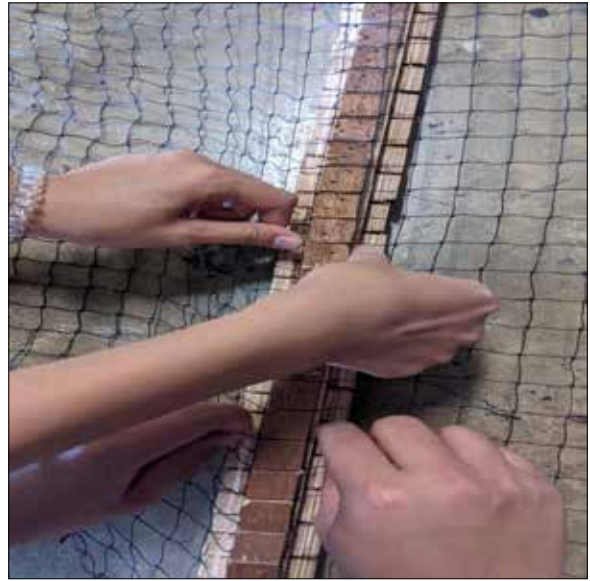
แข็งแรง ไม่สะท้อนแสง โดยตาข่ายพลาสติกนั้นแม้จะมีความอยู่ตัวคงรูปทรงตารางได้ดีแต่เมื่อโดนแสงไฟก็ยังมองเห็นได้ชัดและแม้จะเป็นเส้นขนาดเล็กเมื่อนำมาทดลองใช้ก็ยังสะท้อนแสงไฟอยู่ ตาข่ายการเกษตรจะไม่สะท้อนแสงแต่ไม่อยู่ตัวคงรูปเป็นตารางหากปล่อยอิสระ สามารถใช้เครื่องมือช่วยในการขึงให้พร้อมใช้งานได้จึงมีความเหมาะสมกว่า แล้วติดเข้ากับชิ้นงานด้วยกาวหนัควายซึ่งมีคุณสมบัติในการยึดเกาะได้ดี การใช้งานแม้จะต้องใช้ความร้อนเพื่อละลายแต่ก็สะดวกกับการหยอดลงไปบริเวณปมของตาข่าย ซึ่งเนื้อกาวมีลักษณะเป็นก้อนเหนียวทำให้วัสดุทั้งสองยึดติดกันได้ดี สามารถรับน้ำหนักของผ้าที่เย็บต่อกันได้ เมื่อเทียบกับกาวติดผ้าแล้วกาวติดผ้าจะเหมาะกับการใช้ร่วมกับตาข่ายชนิดพลาสติกที่ไม่เป็นปมขนาดใหญ่

ภาพที่ 3 การทดลองติดตาข่ายพลาสติกบนผ้าด้วยกาวติดผ้า
ต้องอาศัยพื้นผิวเรียบและติดเป็นบริเวณกว้าง
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 7 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 4 การทดลองติดตาข่ายการเกษตรที่มีลักษณะเป็นปม
ด้วยกาวหนัควาย
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 7 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 5 การใช้เครื่องมือช่วยขึงขอบของตาข่าย
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 7 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะการติดตาข่ายเข้ากับคัทรูป
ด้วยการหยอดกาวที่บริเวณปมตาข่าย
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 14 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 7 แสดงให้เห็นส่วนคัทรูปที่ถูกเจาะและยึดด้วยตาข่าย
ขณะทำการแสดงจริง
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ 7 พฤศจิกายน 2563

สรุปและอภิปรายผล

ฉากผ้าในงานฉากละครเวทีโดยเฉพาะในส่วนขอ ครงรอบที่มีขนาดใหญ่มักทำให้เกิดความยากลำบากในการ สร้างให้ได้ชิ้นงานตามต้องการ แม้จะมีผ้าที่คุณสมบัติใกล้เคียงกันแต่สิ่งสำคัญในการนำมาใช้ทดแทนคือเทคนิคในการ เย็บต่อเพื่อให้เป็นผืนเดียวขนาดใหญ่ โดยใช้ช่างเย็บผ้ามา นที่มีความชำนาญกับการทำงานขนาดใหญ่ ทำให้ได้ชิ้นงานที่ ตัดเย็บต่อกันในขนาดที่ต้องการ มีตะเข็บรอยต่อที่เรียบร้อย สวยงาม มีคุณสมบัติเหมาะกับการทำครอบขนาดใหญ่

พื้นที่ทำงานจำเป็นที่จะต้องมีความกว้างพอ กกับการวางฉากทั้งหมดและมีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ทำงานอย่าง เหมาะสม พื้นที่ที่ไม่เพียงพอจะทำให้ต้องขยับชิ้นงานใน ระหว่างขั้นตอนซึ่งทำให้เกิดตำหนิขึ้นได้ ปกติแล้วครอบ ขนาดใหญ่จะไม่มีกรอบชิงไว้ในการทำงานสิ่งจึงต้องการให้ตั้ง การใช้ตะปูขนาดเล็กมีคุณสมบัติในการใช้งานไม่ต่างจากลวด เย็บ แต่สามารถติดตั้งและถอนการติดตั้งได้ง่ายกว่า

โดยธรรมชาติของผ้านั้นจะมีการหดตัวและเกิด การยับย่นขึ้น จึงจำเป็นต้องทำให้เรียบ โดยการลงแปงอัด ผ้าเรียบ กระบวนการนี้จะทำให้ผ้ามีความเรียบอยู่ตัวที่สุด เนื่องจากผ้าใยธรรมชาติจะมีการหดตัวเสมอเมื่อถูกน้ำแล้ว แห้ง การอัดผ้าเรียบจะมีน้ำยาเฉพาะ แต่ก็สามารถทำได้ด้วย การใช้แปงข้าวโพดเป็นส่วนผสมได้ การผสมต้องมีสัดส่วน และความสุกที่พอดี การต้มใช้งานแต่ละครั้งต้องมีปริมาณที่ พอกับการทำงานทั้งหมด เนื่องจากควรทำให้จบในครั้งเดียว เพื่อให้ผ้ามีความคงตัวเท่ากัน พัดลมเป่าจะช่วยให้ส่วนผสม ที่ทาแห้งเร็วขึ้น แต่การปล่อยให้แห้งบนพื้นจะยิ่งทำให้เกิด รอยยับย่นที่แก้ไขได้ยาก ต้องใช้เทคนิคการเป่าลมเข้าด้าน ใต้ของผ้าทำให้ผ้าตั้งตัวอยู่ตลอดเวลาจนแห้งสนิท ซึ่งต้อง อาศัยการชิงผ้าบนพื้นและพัดลมที่สามารถเป่าลมแรงพอเข้า ช่องว่างด้านใต้ได้

เมื่อผ้าถูกทำให้เรียบเสร็จแล้ว ก่อนการระบายสี จะต้องมีการลงสีพื้นก่อน สีที่ใช้จะเป็นสีน้ำรองพื้นที่มี คุณสมบัติไม่แห้งแตก จากนั้นจึงเป็นการระบายสีฉากตามที่ ถูกออกแบบไว้ด้วยสี Sinclair ซึ่งมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน ฉาก ผงสีมีความละเอียดและทนทานต่อแสง สีมีความสด ติดแน่นบนหลากหลายพื้นผิว ในขั้นตอนการรองพื้นและ ระบายสี การเป่าให้แห้งใช้เทคนิคเช่นเดียวกันกับขั้นตอนอัด ผ้าเรียบ

ในส่วนชิ้นงานที่มีการตัดฉลุ ทั้งคัททรอป ครอบ ขอบข้าง (legs) และ ชุดขอบบน (borders) การทำราย ละเอียดให้สวยงามต้องอาศัยการออกแบบ รูปทรงการตัด และการติดตามช่างที่ดีด้วย ในส่วนของต่ายนั้นแม้จะมี จำหน่ายหลากหลายแบบในประเทศ แต่ยังมีคุณสมบัติที่ต่าง ออกไปจากวัสดุที่ผลิตออกมาโดยเฉพาะ บางชนิดแม้จะมี คุณสมบัติที่ใกล้เคียงความต้องการแต่เมื่อใช้งานจริงกลับ สร้างปัญหาใหม่ให้ต้องแก้ไข ต่ายเชือกมีคุณสมบัติที่ดีใน ด้านที่ไม่สะท้อนแสงไฟ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ทันที ต้อง มีการสร้างและดัดแปลงเครื่องมือมาช่วยเพื่อให้สะดวกใน การใช้งาน

กาที่ใช้ในงานฉากละครเวทีมีหลายชนิด กาที่มี ลักษณะเฉพาะสำหรับในส่วนของการติดตามต่ายเข้ากับ คัททรอป จะต้องมีความสมบัติที่เหนียว รับแรงได้ดี และมีเนื้อกา ไม่เหลวเกินไปเพื่อให้สามารถใช้งานกับพื้นผิวที่ไม่เรียบอย่าง บริเวณปมต่ายได้สะดวก ปืนกาใช้งานได้สะดวกในการ หยอดเข้าจุดที่ต้องการแต่มิมีน้ำหนักตัวและยังรับน้ำหนักได้ ไม่ดีพอ ส่วนกายางเนื้อกาต้องปาดเป็นบริเวณกว้าง เนื่องจากมีความเหลวทำให้ไม่เหมาะกับต่ายผ้า กาหนัง ควายมีข้อเสียคือกลิ่นและการเตรียมค่อนข้างยุ่งยาก แต่เนื้อ กามีความชื้น ใช้การหยอดเข้าบริเวณที่ต้องการ รับน้ำหนัก ได้ดี สามารถหาซื้อได้ในราคาที่ไม่สูงเกินไป

การนำวัสดุต่าง ๆ มาเทียบเคียงนั้นแม้จะดูด้วย คุณสมบัติแล้วแต่ก็ต้องอาศัยการทดลองนำมาใช้งานทั้งใน ขนาดเล็กจำนวนน้อยจนถึงการผลิตขนาดจริงถึงจะรู้แน่ชัด ว่าจะสามารถทดแทนได้หรือไม่ มีข้อจำกัดและข้อควรระวัง อย่างไรในการทำงาน ต้องมีการปรับรูปแบบหรือ กระบวนการทำงานหรือไม่ สิ่งที่สำคัญไม่ใช่การประหยัด ต้นทุน แต่เป็นการหาแนวทางที่ทำให้การสร้างสรรค์ผลงาน ทำได้อย่างราบรื่นเป็นไปตามที่ได้ออกแบบไว้ มีมาตรฐานทั้ง ด้านความสวยงามและความปลอดภัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบัน งานฉากละครยังคงมีเทคนิควิธีการ ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งวัสดุที่ผลิตขึ้นด้วยเทคโนโลยีใหม่ รวมถึงอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกอีกด้วย การ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานที่เกี่ยวข้องนี้สามารถหา ดูได้ตามกลุ่มสังคมออนไลน์ของนักออกแบบในต่างประเทศ

ที่มักมีการแชร์ข่าวสารและตัวอย่างงานเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ แต่ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีต่างๆจะก้าวไกลไปแค่ไหน ความสวยงามของฉากละครที่สร้างสรรค์ด้วยฝีมือยังคงมีความคลาสสิกสวยงามอยู่ จะเห็นได้จากความพยายามของหน่วยงานในการรักษาและอนุรักษ์ผลงานเก่า ๆ และมีผู้หาซื้อเก็บสะสมในต่างประเทศ งานฉากละครจึงถือเป็นผลงานศิลปะที่มีความน่าสนใจในด้านความเป็นงานฝีมืออยู่ในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษรา (ซูไรมาน) วริศราภุริชา. (2551). **งานฉากละคร 1**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พริ้นท์ จำกัด.
- กฤษรา วริศราภุริชา. (2558). บทบาทของงานด้านเทคนิคกับการแสดง. ใน **ปริทัศน์ศิลปการละคร**. นพมาส แวหงส์ (บรรณาธิการ). หน้า 169-190. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤทธิรงค์ จิวากานนท์. (2558). ภาพบนเวที. ใน **ปริทัศน์ศิลปการละคร**. นพมาส แวหงส์ (บรรณาธิการ). หน้า 153-168. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บริษัท แมท คอเนอร์ จำกัด. (2564). **What is ฝ้าติด**. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2563, <https://www.mattcorner.com/what-is-%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%9A/>
- Arnold Richard L. (1994). **Scene Technology**. 3rd ed. Prentice Hall, New Jersey.
- Crabtree, Susan & Beudert, Peter. (2012). **Scene Art for the Theatre**. 3rd ed. Burlington, MA: Focal Press.
- Emblem, M. Hardwidge. (2012). **Packaging Technology**. 1st ed. Oxford: Woodhead Publishing.
- Shields, J. Adhesive Bonding. (1975). **Design Council**. Oxford: Oxford University Press.
- Warren C. Lounsbury and Norman C. Boulanger. (1999). **Backstage from A to Z**. 4th ed., University of Washington Press.

ในการผลิตงานฉากละครแต่ละงานจะมีความท้าทายใหม่ๆอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการออกแบบที่แตกต่างออกไป หรือข้อจำกัดของงบประมาณเวลา สถานที่ การจัดบันทึกและวิเคราะห์กระบวนการทำงานที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีกับการแก้ไขหรือปรับปรุงผลงานในอนาคต เพราะจะช่วยให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ ทำให้หาวิธีแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นซ้ำ และสามารถนำข้อดีมาปรับใช้ในผลงานชิ้นต่อไปให้เป็นผลสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ขึ้น